

Kad dziesma aizkustina

Nominācijas “Gada cilvēks mūzikā” sāņēma Sintija Paegle tiekoties atzist: — Pagājušais gads bija ļoti piesātināts, jo iesaistījies vairākos kultūras projektos. Man patīk dziedāt, patīk uzstāties, patīk sameklēt dziesmas, kuras atbilst pasākumam, ir skanīgas un skaistas.

Vasarā notika Sintijas Paegles koncerts Lubānas evaņģēliski luteriskajā baznīcā, gandarījumu un prieku sagādāja E. Igenbergas dziesmu cikls “Pie Aiviekstes”.

Mūzikā bija tik kolosāli, profesionāli un viedī, pārņēma pacilājoša sajūta uzstāties. Katrā reizē jūtu, ka dziesma aiziet līdz klausītājiem un aizkustina. Arī pati milu to mūziku, ko dziedu, bet, protams, ļoti cenšos, kad piedalos kādā pasākumā, kur jānodzied kaut dažas dziesmas vai kaut vai tikai valsts himna koncerta sākumā. Man ir svarīgi dot pienesumu vietai, no kurienes nāku. Kad esmu kopā ar savējiem, jūtu arī lielāku atbildību, nekā tad, kad esmu aizbraukusi kur tālāk.

Sintija Paegle atceras, kā uzsāka mācīties Cesvainēs mūzikas skolā tajā gadā, kad to nodibināja: — Skolā ieradās Rita Briņķe klausīties bērnu balsis, vajadzēja nodziedāt “Kur tu teci gailīti”, tiku uzņemta kora klasē.

Uz vaicājumu, no kurienes nāk vokālās dotības, viņa atklāj: — Bērniņā ar mani kopā dziedāja ome. Dzīvojam Cesvainē, ome — centrā, daudzdzīvokļu mājā. Jau kāpjot pa kāpnēm pie viņas, dziedāju. Tētis savulaik dziedājis Smārdes vokālajā ansambli.

Sintijai Paeglei ir augstākā pedagogiskā izglītība vācu valodā, bet Jāzepa Vītola Latvijas Mūzikas akadēmiju absolvēja 2022. gadā.

Mūzikas akadēmija deva pārlicību par savām spējām, ko varu, kas vēl jāapgūst, ka izvēlētais ceļš ir pareizs. Esmu vokālais pedagogs ar salīdzinoši nelielu pieredzi, bet lielu vēlmi apgūt jauno, — domās dalās Sintija.

Mūziķa ceļš nav vienkāršs. Liela nozīme ir spējai būt daudzpusīgam, uzņēmīgam, apvienot pedagogiju, koncertdarību un projektu darbu.

Sintija Paegle paspēj daudz — J. Norviļa Madonas Mūzikas skolā ir direktora vietniece, bērniem — vokālais pedagogs, Cesvainēs vidusskolā — “stundu bidītāja”. Vada arī Madonas novada kultūras centra vokālo ansambli “Can-tate”, kā arī dziedās Madonas Zaļajā kori.

Spēku rod savā kulpajā ģimenē, un bērni ir tie, kas motivē iet un darīt.

IVETA ŠMUGA

Mūža ieguldījuma balvas laureāte godina saknes un iedvesmas ceļu

INESE ELSIŅA

— Kad bērns iestājas Cesvainēs Mūzikas un mākslas skolā, viņš saņem ziedošu piparmētru zariņu, savukārt isi pirms Ziemassvētkiem notiek audzēkņu koncerti un mākslas nodaļas audzēkņu darbu skates. Tad visi tiekamies pie piparmētru tējas un piparkūkām, — vēstot par tradīcijām mācību iestādē, saka Cesvainēs Mūzikas un mākslas skolas direktore Inta Stiene.

Pasākumā “Madonas novada Gada balva kultūrā 2025” viņa tikko saņēma balvu par mūža ieguldījumu. Viesojoties Cesvainēs Mūzikas un mākslas skolā, direktore vispirms izrāda skolas telpas, pakavējas pie savu stipro senču stāstiem un nosauc personības, kas viņu iedvesmojušas, kilometrāža gandrīz no Madonas līdz Cesvainei.

Mūsu skolā vienmēr uzņemam visus bērnus, kuri vien atnāk, — turpina direktore. — To mācījos Emīla Melngaiļa Liepājas Mūzikas vidusskolā no direktora Valda Vikmaņa. Šai skolā valdīja īpašs radošais gars un cieņa pret katru skolēna individuālajām dotībām. Skolotāji audzēkņiem ļoti palīdzēja, arī mani atbalstīja un jau studiju laikā ļāva pašai mācīt bērnus, attīstīt savu metodi, pašapziņu un pieredzi. Tas bija pamats visai tālākajai dzīvei. Kad pienāca laiks izvēlēties darba vietu, visus pārsteidzu, nosaucot Madonas Mūzikas skolas vārdu. Tur arī sāku klavieru skolotājas darbu.

— Kāpēc kurzemnieci piesaistīja Vidzemes puse?

— Mani vecvecāki no mātes zara bija isti kurzemnieki — viņi dzīvoja Otaņķos, kas ir Liepājas pusē. Mamma vadīja Otaņķu etnogrāfisko ansambli. Savukārt pa tēva līniju radi nāk no Malienas puses, no Kalnienas. Vecāmmaņa un viņas ģimene tur dzīvoja četrās paaudzēs. Manas ģimenes saknes un dzīves ceļi savijušies ap šīm abām vietām.

— Kā atceraties Cesvainēs Mūzikas skolas dibināšanu?

— 1991. gadā, kad notika lielo kustību laiks un katrai pieturai gribējās savu mūzikas skolu, pēc Cesvaines pašvaldības iniciatīvas Valda Kaprāja vadībā uz Madonas Mūzikas skolas filiāles bāzes nodibinājām mūsu skolu. Lielu palīdzību saņiedza Egils Lipšāns. Viņš bija māksliniecisks vadītājs un galvenais diriģents Madonas rajona korim, bet pēc darba Madonas rajonā atgriezās Rīgā. Egils palīdzēja ar skolas dibināšanas dokumentu sagatavošanu. Pēc deviņiem gadiem mūzikas skola pievienojām arī mākslas nodaļu. Tā kā šogad aprit 35 gadi kopš mūsu skolas iesākuma, gribām uzrikt skaitu koncertu kultūras namā, kurā uzstāties diriģents Egils Lipšāns ar kori “Burtinieks” un mūsu izcilie absolventi. Tā būs īpaša, svinīga reize, kurā godināsim tos, kas skolu dibināja un attīstīja.

Dot tikai uz priekšu — ar šo savas vecmāmiņas gudrību dzīvo un strādā Cesvainēs Mūzikas un mākslas skolas direktore Inta Stiene.

Foto — AGRIS VECKALNIŠS

— Kāds šobrīd izskatās jūsu skolas kolektīvs?

— Mums ir 44 audzēkņi mūzikas apmācības programmā un 35 — mākslā. Septembrī bērnu parasti ir vairāk, bet mācību gada laikā kādam rodas veselības problēmas, kāda ģimene pārceļas uz dzīvi citur vai atceļo pie mums, tāpēc audzēkņu skaits mainās. Skolā mācās ne tikai Cesvainēs bērni — ir audzēkņi no Dzelzavas, Druvienas, Lizuma, Gulbenes un apkārtnē vietām. Problēma bieži ir transports: daudz audzēkņu tiek vadāti ar skolas autobusiem, kas reizēm neatbilst mūsu nodarbību laikiem — viņus aizved prom, kad mācības vēl notiek. Tas ietekmē mācību procesus, tomēr pielāgojam nodarības, cik vien varam. Ir gadījumi, kad vecāki paši ved bērnus, bet tas viss prasa elastību arī no skolotājiem.

Liels izaicinājums vienmēr bijis piesaistīt un motivēt pedagogus, jo pilnu darba slodzi nevaram piedāvāt. Pedagoģi pie mums uz Cesvaini brauc gan no Madonas, gan Lubānas un Gulbenes. Mākslas priekšmetos lielākā daļa skolotāju ir vietējie cesvainieši. Visi ir ļoti entuziasistiski, draudzīgi sadzīvo, un mēs viens otru ļoti atbalstām.

— Kā jūs raksturotu pedagogu pieeju — kas ir tas īpašais jūsu skolā?

— Galvenais mūsu skolā ir spēja ne tikai prasīt no bērniem, bet arī ļoti ņemt vērā viņu vajadzības, piemēroties katram individuāli, vienlaikus saglabājot augstus standartus. Mēs uzskatām, ka likumu burtiska ievērošana ne vienmēr dod labāko rezultātu — daudz nozīmīgāka ir cilvēcisks pieeja un spēja reālnāties citam ar citu. Mazpilsētā šī elastība ir mūsu veiksmes atslēga un dod iespēju izaukt gan bērniem, gan skolotāju komandai.

Un panākumi ir. Vakar skolotāja

Jolanda Andževa saksofona spēles audzēkņi, piemēram, atgriezās no starptautiskā pūšaninstrumentu spēles konkursa “Naujene Wind-2026”. I grupā Andrim Graudiņam ir 2. vieta, II grupā 2. vietu ieguva mūsu skolas audzēkne Kintija Brenča. Koncertmeistare — Baiba Putniņa. Nākotne tādā ir!

— Vai vērojot tendences visā Latvijā, redzat tomēr savai skolai arī apdraudējumus?

— Runājot par iespējamām apvienošanām, mēs ar kolēģiem vienmēr domājam soli uz priekšu — ja būs jāmainās, tad darīsim to racionāli. Tradicionāli visus pievieno novada mākslas vai mūzikas skolai, bet mēs tādā gadījumā piedāvāsim alternatīvu — pievienoties Cesvainēs vidusskolai, piedāvājot viņiem astoņas programmas, kas varētu būt visiem nozīmīgi. Ir arī citas iespējas, ir redzētas kombinētas mūzikas un mākslas pamatskolas, bet daudz atkarīgs no situācijas konkrētajā brīdī. Ja pārmaiņas būs nepieciešamas, kolektīvs ir gatavs tās risināt.

— Par ko, jūsuprāt, ir jāiestājas mūsdienu mazpilsētas skolai un vietējai sabiedrībai?

— Galvenais, par ko cināties — tā ir jaunās paaudzes izaugsme, iespēja dot bērniem vairāk nekā tikai pamatizglītību. Mazpilsētā daudz kas notiek mūsu entuziasma dēļ. Svarīgi ir saglabāt izglītības un kultūras daudzveidību, dot bērniem iespēju attīstīties, veicināt viņu kritisko domāšanu — lai viņi ne tikai būtu “robotpilotētāji”, bet arī paši spētu būt līderi.

Vienmēr esmu uzskatījusi, ka jāsakārto arī apkārtnē vide, sabiedriskās vietas, lai viss būtu tīrs un kārtīgs. Agrāk biju Cesvainēs novada deputāte, un bija jāpanāk, lai pilsētā būtu soliņi, bērnu laukumi, smilšu kastītes, lai Cesvainē būtu dārzniece. Tagad tas viss ir.

— Kā jūs apvienot skolās

vadību ar citām interesēm vai savu brīvo laiku?

— Brīvajā laikā dažkārt pievēršos rokdarbiem, ko esmu mantojusi no mammās. Pēdējā laikā īpaši adiju zeķes, cimdsus, šaltes Ukrainas cilvēku atbalstam. Vasarās daudz uzturos lauku mājās. Bieži apmeklēju koncertus gan Latvijā — Liepājas koncertzālē, Rēzeknes “Gorā” —, gan arī ārzemēs, piemēram, Cīrihes operā, Hamburgas koncertzālē, Amsterdamas Concertgebouw.

— Kādi ir jūsu lielākie mākslinieciskie sasniegumi?

— Tie vairāk bijuši organizatoriskā jomā, jo apkārt vienmēr bijis daudz izcilu kolēģu un personību. Bez tam daudzus gadus dziedāju kopā ar pianistu Hermani Braunu, kurš pavadījumu spēlēja operas leģendai Žermēnai Heinei-Vāgnerēi. Bez tam daudzus gadus dziedāju kori pie leģendārā diriģenta Leonīda Vignera. Arī kā koncertmeistare Cesvainē bijuši daudzi skaisti notikumi, tomēr mans talants vairāk spēljas, tieši visu organizējot, vadot un pamanot citus.

— Kāds ir jūsu ģimenes fons, un kā tas ir ietekmējis izvēles un vērtības?

— Ģimēnē jau kopš bērnības man vienmēr bija brīvība, uzticēšanās un atbalsts. Tā tas bija vairākas paaudzēs. Mamma bija vokāla pedagoge, tētis — inženieris. Šobrīd esmu pārņēmusi, nodevusi arī saviem bērniem un audzēkņiem, tāpēc spēju uzticēties un mudināt arī citus atklāt labāko sevi.

Kā inženiera meita, vienmēr māku arī vajadzīgo “salabot” — risināt dažādas sadzīviskas lietas. No vecvecākiem savukārt esmu mantvojis izturību un tradīciju turpināšanas garu.

Profesionāls darbs ar pievienoto vērtību sabiedrībai

ZANE BIKOVSKA

Bibliotēka mazā pagastā ir daudz vairāk nekā vieta, kurā glabājas grāmatas. Tā ir tikšanās un sarunu telpa, un kultūras sirds. Par tādu laika gaitā kļuvusi Barkavas pagasta bibliotēka, kura tāpat kā citas saviem klientiem piedāvā ne tikai iespēju lasīt grāmatas un citus preses izdevumus, bet arī saņemt dažādus pakalpojumus. Straujā tehnoloģiju un digitālo pakalpojumu attīstība grāmatu glabātuvē pārvērtusi par kopīenu un klientu apkalpošanas centru.

Lai šādas pārmaiņas notiktu, jāiegulda mērķtiecīgs darbs, veidojot vidi, kurā gribas atgriezties. Šogad ieguldījums patiesi novērtēts īpaši atzīgi — Barkavas pagasta bibliotēkas vadītāja DACĪTE TOMIŅA saņēmusi Gada balvu kultūrā nominācijā “Gada cilvēks bibliotēku nozarē”. Apbalvojums ir apliecinājums profesionālai izaugsmei, radošumam un spējai ar savu darbu iedvesmot gan lasītājus, gan kolēģus.

Jūtos pateicīga un priecīga par saņemto novērtējumu, un šis novērtējums ir kā pierādījums tam, ka izvēlēta darba joma un profesija man ir istā. Tiesa gan tā nebija mana apzināta izvēle, bet piedāvājums pirms gandrīz

Dacīte Tomiņa neslēpj, ka iegūtā balva motivē turpināt attīstīties, vienlaikus uzliekot vēl lielāku atbildību.

Foto no personiskā arhīva

“Ceru, ka bibliotēka arī turpmāk būs satikšanās vieta dažādām paaudzēm”.

Lielākais novērtējums — cilvēku pateicība

AGRITA NUSBAUMA-KOVALEVSKA

Aiz katra kultūras notikuma, kas uzrunā, iedvesmo un pulcē cilvēkus, stāv kāds ar ideju, pārlicību un lielu atbildības sajūtu pret sabiedrību. Apbalvojums “Gada kultūras darbinieks” ir pateicība par šo darbu — bieži vien kluso, neatlaidīgo un no sirds darīto. 21. februārī tika aizvadīts svinīgais pasākums “Madonas novada Gada balva kultūrā 2025”, Sauleskalna tautas nama vadītājs KRISTAPS ŠĶĒLS kļuva par “Gada kultūras darbinieku”.

Zimīgi, ka pirmais pasākums “Madonas novada Gada balva kultūrā” tika aizvadīts Sauleskalna tautas namā, bet pēc gada tas atkal tur atgriezies.

Sajūtas, protams, ir pozitīvas. Godīgi sakot, man personīgi šis novērtējums ir nācis negaidīti, jo nekad neesmu sevi pozicionējis kā cilvēku, kurš tiecas pēc lieliem apbalvojumiem vai atzinības. Man vienmēr ir bijis svarīgi realizēt idejas, kas man ir būtiskas, dalīties tajās ar citiem cilvēkiem un pēc tam priecāties par rezultātu — par to, kas ir izdevies un piepildīts, — par sajūtām, saņemot apbalvojumu, teic Kristaps Šķēls. — Protams, ir patīkami, ka cilvēki pricējas un novērtē paveikto, tomēr gandarījums vienmēr ir bijis arī pats darbs — gan lielo, gan

Kristaps Šķēls, saņemot apbalvojumu “Gada kultūras darbinieks”. Foto — AGRIS VECKALNIŠS

mazo ideju īstenošana. Brižiem ir lūzuma momenti un kritiskie briži, kad šķiet — viss, kas tiek darīts, nav nevienam vajadzīgs, ir nepietiekami novērtēts, atgriezeniskā saite nav tik spēcīga, kā gribētos. Tad šāds atzinums dod pārlicību, ka izvēlētais virziens ir bijis pareizs un ka darbs tomēr ir bijis nozīmīgs un ir paveikts labi. Prieks arī par to, ka šai balvai ir izveidojusies skaista

četrdesmit gadiem strādāt Stalidzānu bibliotēkā atvēra durvis uz profesiju, kas kļuvusi par sirdslietu. Darba gadi aizritējuši gan Stalidzānos, gan Madonā, gan Barkavā. Es ticu, ka nekas šajā dzīvē nenotiek tāpat vien un šis piedāvājums bija labākais, kas varēja būt. Darbs bibliotēkā man ļoti patīk, protams, gadu gaitā šīs iestādes darbība ir ļoti mainījusies, bet visa pamatā joprojām ir grāmata. Dzīvojot moderno ierīču laikmetā, jaunā paaudze grāmatas lasa pavisam maz, un ir svarīgi viņus ieinteresēt jau kopš mazotnes. Man izveidojusies ļoti laba sadarbība ar Barkavas pagasta pirmsskolas izglītības iestādi — gan eju pie viņiem, gan viņi nāk uz bibliotēku. Lasām, radoši darbojamies, rotālājāmie un dziedam. Man ir svarīgi, lai viņos interese rodas jau bērnībā un vēlme lasīt turpinās arī tad, kad sākas skolas gaitas, — stāsta Dacīte Tomiņa.

Bibliotēkas vadītāja raksta projektus, un ar biedrības „Mēs — Barkavas pagastam” palīdzību veiksmīgi izdodas realizēt daudz ko no iecerētā. Liela nozīme izaugsmei un panākumos ir arī kolēģiem gan Madonas novada bibliotēkā, gan citos pagastos, kuri labprāt dalās zināšanās un pieredzē. Dacīte Tomiņa neslēpj, ka gados jauniem cilvēkiem ir daudz plašāks redzējums, drosmīgākas idejas, un tas padara bibliotēkas par mūsdienīgiem un daudzfunkcionāliem kopienas centriem.

Bibliotēkas ir mainījušās — tās ir ne tikai grāmatu izsniegšanas, bet arī izstāžu, kultūras un dažādu citu pasākumu norises, informācijas uzziņas, digitālo prasmju sniegšanas vietas ar lielu pievienoto vērtību. Veicam arī klientu apkalpošanas centra

funkcijas, kas no mums prasa zināšanas un lielu atbildību. Mums jāprot izrakstīt e-rēķinus, reģistrēt cilvēku kā pašnodarbinātu personu, iesniegt deklarācijas un vēl daudz ko citu. Klienti nāk ar visdažādākajiem jautājumiem un vajadzībām. Bibliotēkaru ikdienas darbības lauks kļuvis krietni plašāks. Darbs ir ļoti daudzpusīgs un interesants, un tieši tas man patīk. Iegūtā balva motivē turpināt attīstīties, īstenot jaunus projektus un aktīvi darboties. Vienlaikus tas uzliek vēl lielāku atbildību, — sajūtās dalās bibliotēkas vadītāja.

Lūgta pavērtēt, cik veiksmīgi Barkavas bibliotēkā izdodas iedzīvināt klientu apkalpošanas centra funkcijas. Dacīte Tomiņa atbild — viss noticis pakāpeniski, bijis daudz jāmācās, bet nu ar drošu sirdi var teikt, ka bibliotēkas vadītāja ir pietiekami zinoša, lai spētu klientiem palīdzēt dažādu vajadzību risināšanā. Protams, jāmačās un jāpapildina zināšanas dažādās jomās, apmeklējot kursus un seminārus. Jebkurā brīdī var zvanīt arī kolēģiem.

— Man ļoti patīk, ka varu strādāt ar dažādu mērķauditoriju. Katru jāprot ieinteresēt, uzrunāt, pielāgoties. Bibliotēkas un lasītāju savstarpējās attiecības jau šobrīd ir ļoti labas, un es domāju, ka nākotnē tās kļūs vēl ciešākas. Cilvēki jūtis un sapratis, ka bibliotēka ir vieta, uz kuru var nākt ar dažādiem jautājumiem, ka šeit notiek kaut kas interesants, kas ir piemērots viņu vēlmēm un vajadzībām. Ceru, ka bibliotēka arī turpmāk būs satikšanās vieta dažādām paaudzēm. Visa pamatā tik un tā paliks grāmata — lai cik ļoti attīstītos digitālais laikmets, grāmata ir klasiska vērtība, un pie tās jāturas.

— Man ļoti patīk, ka varu strādāt ar dažādu mērķauditoriju. Katru jāprot ieinteresēt, uzrunāt, pielāgoties. Bibliotēkas un lasītāju savstarpējās attiecības jau šobrīd ir ļoti labas, un es domāju, ka nākotnē tās kļūs vēl ciešākas. Cilvēki jūtis un sapratis, ka bibliotēka ir vieta, uz kuru var nākt ar dažādiem jautājumiem, ka šeit notiek kaut kas interesants, kas ir piemērots viņu vēlmēm un vajadzībām. Ceru, ka bibliotēka arī turpmāk būs satikšanās vieta dažādām paaudzēm. Visa pamatā tik un tā paliks grāmata — lai cik ļoti attīstītos digitālais laikmets, grāmata ir klasiska vērtība, un pie tās jāturas.

iesaiste. Kā mēs zinām, ja kaut kas nav labi, tad cilvēki uz to vienmēr norādīs, bet, ja ir labi, lielākoties neko nepateiks, pieņems par pašsaprotamu. Ir patīens prieks, ka uz Sauleskalna tautas namu brauc cilvēki arī no kaimiņu pagastiem un novadiem. Vislielākais gandarījums ir šo cilvēku pateicības vārdi. Skatoties novada kontekstā, kultūras pasākumu ir ļoti daudz. Brižiem šķiet, ka pat pārāk daudz un pasākumi ir sadrumstaloti. Pats uzskatu, ka svarīgāka ir kvalitāte, nevis kvantitāte. Novads ir liels, pasākumu daudz, bet cilvēki ir mobili un ļoti izvēlīties sev piemērotāko piedāvājumu. To mēs redzam arī šeit, Sauleskalnā, jo liela daļa apmeklētāju ir no citām vietām.

Ista veiksmē kultūras darbā nav tikai atzinība vai apmeklētāju skaits, bet sajūta, ka tavš darbs kādam ir devis impulsu domāt, just vai ieraudzīt pasauli citādi. Ja tas notiek, tad kultūras darbinieks savu uzdevumu un izpildījis. Uz jautājumu, kas ir veiksmīgs kultūras darbinieks, Kristaps atbild: — Ja man jādefinē, kas ir veiksmīgs kultūras darbinieks, es teiktu — tas ir cilvēks, kurš primāri strādā nevis personīga labuma dēļ, bet idejas vārdā. Cilvēks, kurš domā par to, ko ar savu darbu var dot sabiedrībai kopumā. Mēs savā darbā vienmēr esam domājuši par to, lai sabiedrībai būtu vieta, kur satikties, darboties un būt kopā. Ja nebūtu kultūras nama, cilvēkiem bieži vien nebūtu arī iespēju kaut kur doties. Tieši ar savu līdzdalību un aktivitāti cilvēki parāda, ka šādas vietas un notikumi viņiem ir vajadzīgi. Tas viss ir kopdarbs. Mēs cenšamies atbalstīt iniciatīvas, palīdzēt gan jauniešiem, gan senioriem, jo kultūra rodas tad, kad cilvēki darbojas kopā, nevis katrs atsevišķi. Un, protams, pats galvenais ir nepātraukti būt kustībā — domāt, radīt jaunās idejas un tās īstenot.